

Dr. Jakab Zsuzsanna, a WHO európai regionális igazgatójának közleménye, a 2018-as Egészség Világnapja alkalmából:

Egészséget mindenki számára

Az egyetemes egészségügyi hozzáférés egy egyszerű elképzelés: azt jelenti, hogy minden ember hozzáfér minőségi egészségügyi szolgáltatásokhoz ott és akkor, amikor szüksége van rá, anélkül, hogy ez pénzügyi nehézségeket vonna maga után. Ez alapvető emberi jog, amelyért a WHO a megalapítása óta, immár 70 éve küzd a tagállamaival együttműködve.

A WHO Európai Régiójában tapasztalt jelentős előrelépés ellenére még a legfejlettebb országok sem tudták megakadályozni azt, hogy a saját zsebből finanszírozott egészségügyi kiadások ne okozzanak anyagi nehézségeket az emberek számára. A legnagyobb teher a szegénységben élőkre és a kiszolgáltatott csoportokra hárul.

Elfogadhatatlan napjainkban, hogy bárki – legyen az nyugdíjas, gyermekét egyedül nevelő szülő, munkanélküli, vagy bárki a szomszédból – szegénységbe kényszerüljön amiatt, mert finanszíroznia kell a számára szükséges egészségügyi kezelést. Senkinek sem szabadna választás elé kényszerülnie, hogy a gyógyszerét vásárolja meg, vagy az élelmiszert, amit az asztalra tesz, vagy a lakbért fizesse ki.

Európában erős történelmi hagyománya van annak a megközelítésnek, miszerint az egészséghez mindenkinek joga van, egyenlő hozzáférési lehetőséggel. Ezek egészségügyi rendszereink szempontjából meghatározó értékek.

A Fenntartható Fejlődésről szóló Agenda 2030 globális céljával tűzte ki az "egyetemes egészségügyi hozzáférést, beleértve a költségteher elleni védelmet, a mindenki számára elérhető minőségi alapvető egészségügyi szolgáltatásokat, valamint a biztonságos, hatásos, minőségi és megfizethető alapvető gyógyszereket, illetve védőoltásokat". Idén a WHO és tagországai elkötelezték magukat egy ambíciózus ötéves terv mellett, hogy az egyetemes egészségügyi hozzáférés elérésének folyamatát felgyorsítsák.

A WHO 70. születésnapján nem csupán azokra a jelentős eredményekre kell visszagondolnunk, amelyeket az egészség terén eddig elértünk – például a gyermekkori betegségek elleni rutin védőoltásokra, a jelentős fejlődésen keresztülment csecsemő-, szülészeti és nőgyógyászati ellátásokra, az egészséges környezetre fordított erőfeszítésekre, az egészséget fenyegető veszélyektől való védelemre, és a dohányzás megfékezését támogató erős jogi szabályozásra – , hanem újra el kell köteleződnünk a mindenki számára elérhető egészség mint legalapvetőbb cél elérése mellett.

Idén az Egészség Világnapja alkalmából a WHO arra kéri az Európai Régió vezetőit, hogy együttes erővel tegyenek lépéseket az egyetemes egészségügyi hozzáférés eléréséért. Ez magába foglalja a mindenki számára való hozzáférést

egy erős és rugalmas, emberközpontú egészségügyi rendszerhez, melynek alapja az alapellátás – integrálva a közösségi ellátást, az egészségfejlesztést és a betegségek megelőzését. Ez a megközelítés az egyének, valamint a közösségek számára egyaránt társadalmi és gazdasági előnyt jelent.

Olyan örökségünk van, amire tudunk építeni. Az idei év egyben a mérföldkőnek számító Alma-Ata Nyilatkozat 40., valamint a Tallini Charta 10. évfordulója is: Egészségügyi Rendszerek az Egészségért és a Jólétért (Health Systems for Health and Wealth). 1978-ban a nemzetek vezetői elköteleződésüket fejezték ki amellet, hogy az egészségügyi alapellátáson keresztül mindenki számára elérhetővé tegyék az egészségi állapot javítását vagy megőrzését. A Nyilatkozat alapillérei – egyetemes hozzáférés, méltányosság az egészségügyi ellátás terén, interszektorális együttműködés és közösségi részvétel – napjainkban fontosabbak, mint valaha, és nekünk maradéktalanul be kell fejeznünk az elkezdett munkát.

Különösen a pénzügyi nehézségeket okozó saját zsebből finanszírozott egészségügyi kiadások csökkentése kapcsán van szükség nagyobb állami finanszírozásra és gondosan megtervezett szakpolitikákra, melyek középpontjában a szegények és más kiszolgáltatott társadalmi csoportok állnak.

Annak érdekében, hogy az országok megalapozott döntéseket hozzanak, a WHO/Europe egy 25 országra kiterjedő regionális szintű elemzést végzett a költségteher elleni védelem erősségéről és az egészségügyi hozzáférést szabályozó szakpolitikákról, amelyek befolyásolják az egészségügyi rendszerek teljesítményét. Az eredmények alapján az látszik, hogy minden ország képes lenne a jelenleginél többet tenni az egyetemes egészségügyi hozzáférés elérése érdekében.

Az elemzés számos jó példát is bemutat arra, hogy az országok milyen módon tudnak erős költségteher elleni védelmet biztosítani mindenki számára. A legfőbb szakpolitikai üzenetek egy magas szintű WHO-eseményen kerülnek majd bemutatásra Észtországban, a Tallini Charta 10. évfordulója alkalmából a következő címmel: "Egészségügyi rendszerek a jólétért és szolidaritásért: senki nem maradhat hátra" ("Health systems for prosperity and solidarity: leaving no one behind").

Az egészség valamennyiünk legértékesebb vagyona. Nem szabad, hogy csak a kivételezett helyzetben lévők számára elérhető luxus legyen. Mindannyiunk számára hasznos társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból egyaránt, ha egy olyan világban élünk, amely mindenki számára elérhetővé kívánja tenni az egészséget. Itt az ideje, hogy összefogással mindez közös célunk legyen.